ह्यत्र श्रूयते (ताण्ड्य° २५. ३) त्रिवृता मासम् पञ्चदशेन मासम् सप्तदशेन मासम् एकविंशेन मासम् त्रिणवेन मासम् त्रयस्त्रिंशेन माससमिति · अतस्त्रिवृदादिभिरेकाहैर्मासं-मासं नयेदिति · तदुक्तमाचार्येण · एकाहास्तद्वद्वात् ॥१७॥ इति · तेषां शब्दस्तद्वद्वः सत्त्वाभिधायके उपलभ्यते पृष्ठ्यस्तोमशब्दो ऽपि च एकाहानामेव वाचक उपलभ्यते · पृष्ठ्यस्तोमशब्दास्त्रिवृदादयः । ननु च स्तोमेष्वपि दृश्यते पृष्ठ्यस्य षडहस्य स्तोमाः पृष्ठ्यस्तोमा इति स्तोमेष्वपि भवति · नैतदेवम् · पृष्ठ्यस्तोमशब्दः प्रत्यस्तमितावयवार्थवृत्तितया श्वकर्णाजकर्णादिवदेकाहानां वाचक इति स्तोमेषु पुनः षष्ठीं कल्पयित्वा समासलक्षणेन तल्लोपेन च स्तोमे न प्रवृत्तिः न च तन्न्याय्यम् तस्मात्पृष्ठ्यस्तोमशब्द एकाहानां वाचक इति · एवं प्राप्तऽआह · । सं° [अत्रेदं संदिह्यते · किं पृष्ठ्यस्तोमशब्देन त्रिवृदादय एकाहा अभिधीयन्ते उत पृष्ठ्यस्य स्तोमाः पृष्ठ्यस्तोमा इति पृष्ठ्यस्य षडहस्य सम्बन्धिनस्त्रिवृदादय स्तोमा इति · किं चातः · यद्येकाहाभिधानम् एकैकेन त्रिवृदादिना एकाहेन मासस्य पूरणं कर्तव्यम् · अथ पृष्ठ्यस्य स्तोमानामभिधानम् तदा चोदकप्राप्तेषु गावामयनिकेषु नानाविधेष्वहःसु त्रिवृदादिः स्तोममात्रस्य विधानमिति · किं तावत्प्राप्तम् · सूत्रेणैव पक्षः एवंद्वात्] अत्र पृष्ठ्यस्तोमशब्देन त्रिवृदादय एकाहा एवाभिधीयन्ते तद्वद्वात् [त्रिवृंस्त्रिंशेन माससमिति (ताण्ड्य° २५.३) त्रिवृदादय एकाहवाचकाः शब्दा यतः] । नानाहानि वा संघातशब्दात् ॥१८॥ वाशब्दः पक्षव्यावृत्तौ · नानाहानि वा यान्यन्वयप्राप्तानि तेषु स्तोमविधानम् त्रिवृता स्तोमेन मासं पञ्चदशस्तोमेन माससमित्येवमादि · कुत एतत् संघातशब्दो यत्र भवति तत्रैकाहवचने त्रिवृद्भवति तदा च[1] माससमिति वाक्यं भिद्यते · अथ पुनर्यो मासः स त्रिवृता स्तोमेनेति नैष दोषो भवति · । सं° अथवा दृतिवातवतोरयनस्य एकैकस्मिन्मासे] नाहानि भवन्ति · [यानि प्रकृतितः प्राप्तानि · तेष्वेव त्रिवृदादिस्तोमविधानम् न तु त्रिवृदादिना एकैकेनैकाहेन मासपूरणम्] कुतः संबद्धात् यतस्त्रिवृदादयः संघातशब्दाः [संघातवाचकाः स्तोत्रियासंख्यावाचकाः अतो मुख्यया वृत्त्या स्तोत्रियासंघवाचिनः गौण्या वृत्त्या त्वेकाहेषु वर्तन्ते त्रि-

१) ? स च K.